

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ Черкаської обласної державної адміністрації
ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ Черкаського міськвиконкому
ДЕПАРТАМЕНТ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ Черкаського міськвиконкому
ДЕПАРТАМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ Черкаської ОДА
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ В Черкаській області
УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНОГО ОФІСУ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ В Черк. області
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В Черкаській області
ЧЕРКАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
УПРАВЛІННЯ, м. КИЇВ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ, м.ХАРКІВ
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ, м. РИГА, ЛАТВІЯ
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ЧЕНСТОХОВА, ПОЛЬЩА
УНІВЕРСИТЕТ КИРИЛА І МЕФОДІЯ В м. СКОПЬЄ, ПІВНІЧНА МАКЕДОНИЯ
ВИЩА БАНКІВСЬКА ШКОЛА В ПОЗНАНІ, ПОЛЬЩА
КАРЛОВ УНІВЕРСИТЕТ, м. ПРАГА, ЧЕХІЯ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

*Матеріали XIX міжнародної науково-практичної конференції
молодих вчених, аспірантів і студентів*

24 листопада 2022 року

Черкаси, ЧДТУ, 2022

УДК 336 (477) (06)

Актуальні проблеми фінансової системи України [Електронний ресурс]: матеріали XIX міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів: Черкаський державний технологічний університет, 24 листопада 2022 року. Черкаси, 2022. 371 с.

Основною метою конференції є обговорення та вирішення актуальних проблем фінансової системи України, грошово-кредитних механізмів регулювання економіки, управління фінансово-економічним потенціалом суб'єктів господарювання, розвитку банківської системи та інших актуальних проблем економічної науки, а також пошук конструктивних шляхів їх розв'язання.

Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету: *Григор О.О.* – д.політ.н., професор, в.о. ректора Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Заступник голови: *Демиденко В.В.* – к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Члени оргкомітету:

Гончаренко І.Г. – д.н.держ упр., професор, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Березина О.Ю. – к.е.н., професор, професор кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Петкова Л.О. – д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Булатова О. В. – д.е.н., професор, перший проректор Маріупольського державного університету, м. Київ .

Токарева В. І. – д.держ.упр., професор, директор Навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету, м. Київ.

Сідельникова Л.П. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, м. Хмельницький.

Орлова Н.С. – д.держ.упр., професор, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Лебідь О.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Бережна Л.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Dorota Jelonek, – PhD, Czestochowa University of Technology, Department of Management (Czestochowa, Poland).

Голова секретаріату: *Шевченко Анна Михайлівна* – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

одержано після подорожі. Це вже початок застосування операційно-результативних рахунків. На рахунку подорожей відобразиться або прибуток, або збиток, які за вказівкою італійського математика повинні переноситися в великий зошит на відповідні місця [1, с.25-26].

Отже, можна стверджувати, що бухгалтерський облік і облік взагалі не був прерогативою лише якоїсь окремої країни, зокрема Італії, а Лука Пачолі незважаючи на неоціненний вклад в бухгалтерську науку не є винахідником подвійного запису, проте саме він сприяв розповсюдженню подвійного запису, що значно прискорило розвиток бухгалтерського обліку в ті часи.

Література:

1. Остап'юк М. Я. Історія бухгалтерського обліку : навчальний посібник / 2-ге вид. виправ. і доповн. / М. Я. Остап'юк, М. Р. Лучко, Й. Я. Даньків. Київ : Знання, 2009. 278 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку: в 2-х частинах. Ч. II : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» / 2-е вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2001. 512 с.
3. Пачоли, Л. Трактат о счетах и записях [Текст] / Л. Пачоли ; Под ред. Я. В. Соколова. М. : Финансы и статистика, 2001. 368 с.
4. Pacioli L. De divina proportione. Silvana, 2004. Щетников А.И. Лука Пачоли и его трактат «О божественной пропорции», Матем. обр., 2007, выпуск 1(41).
5. Кіш Є. Б. Історичні аспекти формування бухгалтерського обліку як науки. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 38. Ужгород Видавничий дім : Гельветика, 2021. С.46-51.

Вікторія Остапенко – к.е.н., доцент кафедри митної справи і фінансових послуг

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ НАУКОВИХ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ РОБІТ

Згідно зі ст. 67 Закону України «Про вищу освіту» [3] ЗВО, який провадить наукову діяльність, що має важливе значення для науки, економіки та виробництва, і хоче отримати відповідну державну підтримку, має право пройти державну атестацію відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [5]. Згідно з ч. 3 ст. 19 цього Закону затверджено Порядок проведення державної атестації ЗВО в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності [4], яким визначено методику оцінювання

наукових напрямів закладів вищої освіти під час проведення державної атестації ЗВО в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності. Ця методика визначає систему показників наукової й науково-технічної діяльності закладу вищої освіти за науковим напрямом [2], процедуру утворення системи показників, механізм формування атестаційної та експертної оцінок, механізм визначення кваліфікаційної групи, до якої віднесено ЗВО за науковим напрямом.

Керівник ЗВО має забезпечити проходження державної атестації (якщо її немає) та підтримувати відповідні показники наукової діяльності ЗВО (якщо заклад віднесено до групи А) або підвищувати значення інтегральної оцінки з метою забезпечення входження ЗВО до вищої групи. В контракті у керівника зазначена вимога забезпечити перелік показників наукової діяльності ЗВО. До показників науково-інноваційної діяльності, віднесено:

1) наукову новизну результатів, отриманих ЗВО, та їх практичну цінність для суспільства й економіки (кількість патентів, авторських прав, актів впровадження тощо);

2) інтегрованість наукової (науково-технічної) діяльності ЗВО у світовий освітньо-науковий простір, зокрема його участь у проектах Еразмус+ (кількість проектів, грантів, що реалізуються ЗВО);

3) індикатори оцінки наукового потенціалу ЗВО (чисельність штатних науково-педагогічних працівників (НПП), докторів наук у складі НПП за науковим напрямом, кандидатів наук у складі НПП, штатних наукових працівників науково-дослідних частин, секторів та інших науково-дослідних підрозділів (НДП), чисельність аспірантів, докторантів, докторів у складі НДП, кандидатів наук у складі НДП, молодих учених);

4) показники оцінки результативності ЗВО (кількість захищених кандидатських, докторських дисертацій працівниками ЗВО; чисельність молодих учених, які є виконавцями наукових робіт і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за кошти загального та/або спеціального фондів державного бюджету; кількість наукових видань (журналів), засновником (співзасновником) котрих є ЗВО та які індексуються в наукометричних базах даних тощо [1].

Реформування системи фінансового забезпечення науково-технічної діяльності ІАУ передбачає розширення підходів та інструментів як бюджетної, так і позабюджетної підтримки науково-технічної діяльності, створення умов для ефективного використання міжнародних можливостей; використання результати оцінювання наукової діяльності для визначення рівня бюджетної підтримки, розвиток дослідницької та інноваційної інфраструктури.

Відповідно до Постанови КМУ «Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності» [6] в ЗВО України проведено реформування, щодо зміни механізму фінансування та управління організаційною структурою університету.

Показник наукової діяльності закладу вищої освіти визначається залежно від обсягу надходжень до спеціального фонду за результатами наукових та науково-технічних робіт за проектами міжнародного співробітництва, за результатами наукових і науково-технічних робіт за господарськими договорами та за результатами надання наукових послуг на одного науково-педагогічного працівника за основним місцем роботи (ОНПі) у середньому за попередні три календарні роки [7].

Відповідно до методики оцінювання наукових напрямів закладів вищої освіти під час проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності [9] сформовано систему показників оцінювання науково-технічної діяльності ІАУ (табл. 1).

Під впливом глобальних трендів розвитку освіти активно йдуть процеси трансформації науково-технічної діяльності університету, що сприяє створенню інновацій, впливу на економічне зростання, вирішенню основних світових проблем. Основною метою розбудови законодавчого підґрунтя системи вищої освіти є створення ефективної системи управління і фінансування науки, орієнтованої на розвиток та інтеграцію в світовий науковий простір та на розбудову інноваційної екосистеми для перетворення креативних ідей в інноваційні продукти та послуги [8].

Таблиця 1

Перелік відносних показників, за якими здійснюється оцінка науково-технічної діяльності закладу вищої освіти за напрямками

Індикатори	Пояснення	Формула розрахунку
1	2	3
Показники кадрового складу ЗВО за науковим напрямом		
k_1	Питомий показник захищених кандидатських дисертацій працівниками ЗВО на 1 особу за науковим напрямом (науково-педагогічні працівники (НПП) + працівники науково-дослідних частин, секторів та інших науково-дослідних підрозділів (далі - НДП) + аспіранти)	$k_1 = \frac{P_1}{\Pi_1 + \Pi_4 + \Pi_5}$
k_2	Питомий показник захищених докторських дисертацій за науковим напрямом на 1 особу (НПП + працівники НДП + докторанти)	$k_2 = \frac{P_2}{\Pi_3 + \Pi_6 + \Pi_8}$
k_3	Питомий показник кількості молодих учених ЗВО, що є виконавцями наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок за науковим напрямом, які фінансуються за кошти державного бюджету, на 1 особу (молоді вчені)	$k_3 = \frac{P_3}{\Pi_9}$
k_4	Питомий показник кількості працівників ЗВО (за основним місцем роботи), які є членами редакційних колегій наукових видань (журналів), що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science на 1 особу (НПП + працівники НДП + докторанти)	$k_4 = \frac{P_4 \cdot 100}{\Pi_1 + \Pi_4 + \Pi_6}$

Продовження табл. 1

1	2	3
Показники фінансування ЗВО за науковим напрямом		
k_5	Питомий показник обсягів коштів на виконання досліджень і розробок ЗВО за науковим напрямом, які за результатами конкурсного відбору фінансуються із загального фонду бюджету (тис. грн), на 1 особу (НПП + працівники НДП + аспіранти + докторанти)	$= \frac{k_5 P_5}{\Pi_1 + \Pi_4 + \Pi_5 + \Pi_6}$
k_6	Питомий показник обсягів коштів на виконання досліджень і розробок ЗВО за науковим напрямом, які фінансуються зі спеціального фонду державного бюджету (тис. грн), на 1 особу (НПП + працівники НДП + аспіранти + докторанти)	$= \frac{k_6 P_6}{\Pi_1 + \Pi_4 + \Pi_5 + \Pi_6}$
k_7	Питомий показник балансової вартості придбаного або отриманого у довгострокове користування обладнання на 1 особу (балансова вартість станом на 01 січня року, наступного за звітним) (НПП + працівники НДП + аспіранти + докторанти)	$= \frac{k_7 P_7}{\Pi_1 + \Pi_4 + \Pi_5 + \Pi_6}$
Публікаційна активність		
k_8	Питомий показник кількості наукових видань (журналів), засновником (співзасновником) яких є ЗВО, за науковим напрямом, які індексуються у наукометричній базі даних Scopus та Web of Science, на 1 особу (НПП + працівники НДП + аспіранти + докторанти)	$= \frac{k_8 P_8 + P_9}{\Pi_1 + \Pi_4 + \Pi_5 + \Pi_6}$
k_9	Питомий показник кількості публікацій у фахових наукових виданнях України категорії Б, на 1 особу (НПП + працівники НДП + аспіранти + докторанти)	$= \frac{k_9 P_{10}}{\Pi_1 + \Pi_4 + \Pi_5 + \Pi_6}$
k_{10}	Питомий показник кількості публікацій у зарубіжних періодичних виданнях країн Організації економічного співробітництва та розвитку на 1 особу (НПП + працівники НДП + аспіранти + докторанти)	$= \frac{k_{10} P_{11}}{\Pi_1 + \Pi_4 + \Pi_5 + \Pi_6}$
k_{11}	Питомий показник кількості публікацій у наукометричній базі даних Scopus та Web of Science на 1 особу (НПП + працівники НДП + аспіранти + докторанти)	$= \frac{k_{11} P_{12} + P_{13}}{\Pi_1 + \Pi_4 + \Pi_5 + \Pi_6}$

Технологія трансформації науково-технічної діяльності університету розглядає такі елементи, як реформування системи державного управління науково-технічною діяльністю в Україні, організація та перерозподілу повноважень і відповідальності для посилення ефективності використання їхнього потенціалу в реалізації пріоритетів соціально-економічного розвитку, а також системного підходу до реалізації політики у сфері науково-технічного співробітництва. Запропонована МОН України методика фінансування спонукає ЗВО розвиватись та відповідати на запити ринку праці, а додаткове фінансування спрямовує на підвищення якості вищої освіти. Запропоновані критерії розподілу фінансування дозволяють інноваційно-активним університетам самостійно визначити напрями покращення своїх позицій відповідно до сильних та слабких сторін свого функціонування.

Література:

1. Методика оцінювання наукових напрямів закладів вищої освіти під час проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 березня 2019 року № 338 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0688-19#n18>
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>
3. Про вищу освіту № 1556-VII від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Про державну атестацію закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності : Наказ МОН України від 12.03.2019 № 338. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0688-19#Text>
5. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України № 922-VIII від 25.12.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
6. Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності: Постанова КМУ від 24.12.2019 р. № 1146 з 1.09.2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
7. Реформа освіти та науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti>
8. Реформування наукової сфери як чинник переведення економіки України на інноваційну модель розвитку: аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/reformuvannya-naukovoi-sferi-yak-chinnik-perevedennya-ekonomiki>
9. Розподіл коштів з державного бюджету між закладами вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/news/bilshe-groshej-silnishim-mon-opublikovalo-rozpodil-derzhfinansuvannya-universitetiv-u-2020-roci?fbclid=IwAR1tgvwjzvhSGg5Lh5pqaNXROF2Cg35NITm7UZFSW0cLX9ms4d3yRIKcPAc>

СЕКЦІЯ 2. Питання розвитку фінансової науки

Бобир І. Сучасні методи та підходи ризик-менеджменту в умовах глобалізації	72
Думчиков А. Сучасні аспекти фінансового забезпечення соціальної сфери	74
Куц В. Вплив Луки Пачолі на розвиток обліку в Італії XV ст.	76
Остапенко В. Фінансове забезпечення закладу вищої освіти за результатами наукових та науково-технічних робіт	78

СЕКЦІЯ 3. Проблеми податкової, інвестиційної, бюджетної політики в Україні та шляхи її вдосконалення

Балик Ю. Динаміка зовнішнього державного боргу: реалії сьогодення	83
Гнатишин Л., Прокопишин О., Лега О. Напрямки екологічного відновлення у післявоєнний період	85
Гончаренко І., Слинко І. Проблеми податкової політики в Україні та шляхи її вдосконалення	88
Довга в. ВВП України в умовах повномасштабного вторгнення	90
Клиша О. ПДВ як джерело формування доходів бюджету України	93
Кулик В. Податкова політика держави спрямована на відновлення е-бізнесу в умовах воєнного стану	96
Лега О., Яловега Л., Прийдак Т. Воєнний стан та податок на доходи фізичних осіб	99
Ломако Є. Інструменти залучення прямих іноземних інвестицій в економіку країни	103
Махно С. Стратегія управління конкурентоспроможністю аграрних підприємств зернового напрямку	106
Миколенко А. Оподаткування криптовалют в Україні	109
Міняйло Д., Писаренко І., Смєхнова І. Доходи операційної діяльності у контексті аграрних розписок: визнання та облік	110
Овчаренко В. Теоретичні засади формування інвестиційної привабливості регіону	115
Огренич Ю., Кузьменко В. Екологічний податок в Україні: особливості сплати, переваги і недоліки	119
Остапенко Д. Ключові трансформації вітчизняної системи непрямих оподаткування в умовах воєнного стану	122
Прокопенко Д. Податкове резидентство. Проблеми подвійного оподаткування	126
Черненко К. Актуальні проблеми податкової системи України в умовах війни	129

*XIX міжнародна науково-практична конференція
молодих вчених, аспірантів і студентів
«Актуальні проблеми фінансової системи України»*

Наукове електронне видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

**МАТЕРІАЛИ XIX МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ, АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

24 листопада 2022 року

В авторській редакції

Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 18,75.

Черкаський державний технологічний університет
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002 р.
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.

Кафедра фінансів ЧДТУ finance@chdtu.edu.ua